

POSTANOWIENIE

13 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 13 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J. S.

przeciwko A. K. i B. T.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

oraz z powództwa wzajemnego A. K.

przeciwko J. S.

na skutek skargi kasacyjnej J. S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 25 maja 2022 r., V ACa 360/19,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej A. K. kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia powódce do dnia zapłaty;

3. przyznaje i poleca wypłacić adw. H. O. przez Skarb Państwa – Sąd Apelacyjny w Warszawie kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych, w tym VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu.

UZASADNIENIE

Powódka J. S. wywiodła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 25 maja 2022 r., wydanego w sprawie przeciwko A. K. i B. T. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli.

Powódka uzasadniła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania następującymi argumentami:

1. Nieważnością postępowania wynikającą z wydania wiążącej w niniejszej sprawie uchwały z 8 września 2021 r., III CZP 7/21 z udziałem osób niebędących sędziami;
2. Istotnym zagadnieniem prawnym, czy osoby powołane przez Prezydenta RP do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w następstwie procedury zainicjowanej obwieszczeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 maja 2018 r o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym są osobami uprawnionym do orzekania w Sądzie Najwyższym i czy mogą wydawać wiążące sąd pytający uchwały;
3. Potrzebą dokonania wykładni art. 998 k.c. poprzez rozstrzygnięcie kwestii: „Czy przy określeniu odpowiedzialności spadkobiercy na podstawie art. 998 § 1 k.c., należy mieć na względzie nadwyżkę przekraczającą wartość zachowku spadkobiercy obciążonego zapisem, tj. część spadku obliczoną na podstawie art. 931 § 1 k.c., czy nadwyżkę przekraczającą wartość zachowku spadkobiercy obciążonego zapisem, tj. część spadku obliczoną na podstawie ułamka uzyskanego na podstawie art. 991 § 1 k.c., w obu przypadkach z uwzględnieniem art. 992 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wskazana przez skarżącą wadliwość powołań sędziowskich dokonanych po 2018 r. w polskim systemie prawnym była już przedmiotem szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego, z których to judykatów wynikają wnioski przeciwne niż formułowane przez skarżącą.

De lege lata w systemie prawnym istnieją tylko mechanizmy umożliwiające kwestionowanie udziału osób powołanych z udziałem KRS w kształcie ukonstytuowanym w 2018 r. na stanowiska sędziowskie *ex ante* w stosunku do wydania orzeczenia. Takimi narzędziami prawnymi są obecnie test niezawisłości

(art. 29 ustawy o SN) oraz instytucja wyłączenia sędziego (art. 49 k.p.c.). Nie istnieje natomiast przepis prawa, na mocy którego można by zakwestionować zapadłe już ostateczne orzeczenie Sądu Najwyższego, nawet jeżeli okazałoby się ono wadliwe z jakichkolwiek przyczyn (zob. np. postanowienia SN z 28 sierpnia 2023 r., III CZ 8/23; z 14 września 2023 r., III CZ 182/23; z 26 stycznia 2024 r., III CZ 457/22).

Gdyby nawet jednak taki przepis istniał, a pominięcie związania wydaną przez SN uchwałą w danej sprawie byłoby możliwe, nie oznaczałoby to jeszcze automatycznie, że skarga złożona na podstawie zagadnienia ocenianego w uchwale automatycznie podlegałaby przyjęciu. Wnioski tożsame z przyjętymi w uchwale III CZP 7/21 wynikają bowiem z innych orzeczeń Sądu Najwyższego, np. z uchwały z 31 stycznia 2021 r., III CZP 50/00 oraz z wykładni literalnej art. 998 § 1 i art. 999 k.c., w których posłużono się odmiennymi terminami. Nawet również w takiej hipotetycznej sytuacji przedstawione zagadnienie nie stanowiłoby zatem nowego, skomplikowanego problemu prawnego, którego nie da się rozwiązać przy użyciu powszechnie obowiązujących zasad wykładni prawa.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej pozwanym z urzędu oraz o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[a!]